

Nicolae PRELIPCEANU

Prăbușirea casei Berrill cu ajutorul lui Derrill

Obișnuit de unele spectacole recente cu piese irlandeze și, dacă nu cunoști textul acesta al lui Sean O'Casey, te poți aștepta, când intri la *S-a sfârșit cum a-nceput*, la o dramă întunecată de sărăcie și obscuritate a minții, direcție în care te trimite și interiorul țărănesc, compus migălos de scenografia lui Ștefan Caragiu. Și te trezești într-o cu totul altă poveste, undeva, la mii de mile estetice (sic!) distanță, într-o comedie burlescă de tip Stan și Bran, cu ocoliri prin absurdul ulterior. Povestea e simplă și liniară, doar felul cum progresează proporțiile distrugerii surprind: Darry Berrill își beștelește soția, pe Lizzie Berrill, pentru că nu face mare lucru în casă, în timp ce el se spetește la munca câmpului, scena petrecându-se după o beție zdravănă a bărbatului și într-o zi oribilă cu ploaie irlandeză. Exasperată, dar și geloasă că bărbatu-său chefuiește cu curva satului, femeia îi propune să inverseze rolurile și chiar pleacă la câmp, în timp ce bărbatul cel morocănos se pregătește de treburile casei. Îi mai vine lui Darry pe cap și amicul miop Barry Derrill (observați numele și prenumele, cu inițialele schimbate între ele, ca-ntr-o farsă populară), care se oferă să-l ajute, ca să aibă timp după aceea să repete un cuplet pentru o serbare a satului. Urmarea o știm din filmele mute, mai ales din cele cu pomeniții deja Stan și Bran: o avalanșă de prăbușiri, de la mic la mai mare și mai mare, până la distrugerea totală a casei. Numai că, spre deosebire, de pildă, de filmul în care cei doi comici îi distrug intenționat casa celui care le distrugea automobilul, în piesa lui Sean O'Casey, cei doi sunt bine intenționați, trebuie să facă curat în casă, să spele vesela, să o pună la loc și altele asemenea. Nici că s-ar fi putut găsi piesă mai pe potriva stilului actoricesc al lui Horațiu Mălăele, un campion al accelerațiilor, numai că de data aceasta el este capul relelor, adică regizorul.

După Beckett, Mihai Constantin, acolo în rol tragic, își demonstrează excelente calități de comedian, cu aerul lui serios și decis de a face totul până la capăt, neclintit în hotărârea sa de nicio prăbușire, de niciun eșec, continuând, într-o vană speranță că lucrurile, până la urmă, vor ieși bine. Acest rol împlinește profilul complex al unui actor plin de har, chiar dacă puțin remarcat, poate și din cauză că este fiul tatălui său. De fapt, Mihai Constantin este el însuși un actor cu mari și vaste posibilități scenice. E, aici, oarecum în prelungirea unui rol mai vechi al său, cel al lui Oblomov, unde era la fel de placid, e drept, nu în fața unor dezastre, ci așa, a vieții în general. Posac, el nu disperă, orice s-ar întâmpla, în timp ce colegul său de scenă, un comic și el de calibrul, Daniel Badale, joacă rolul celui speriat de cele ce se întâmplă, dar și al inițiatorului celor mai multe dintre prăbușirile din casa Berrill. Victoria Dicu, cea care a decis fatala schimbare de roluri soț-soție, are un rol mai mic, de care se achită cu multă naturalețe, replicile sale curgând ca niște veritabile scuturi antireplici ale bărbatului, până la „victoria” finală, când, sosind de la muncile câmpului, constată ce s-a întâmplat.

Mihai CONSTANTIN și Daniel BADALE

Distrugerea ia toate formele, prăbușirile sunt însoțite de apă și foc în modul cel mai natural. Horațiu Mălăele a știut să gradeze totul în așa fel încât să pară o poveste autentică, deși ea este, în fond, o parabolă populară cu înțeles simplu: fiecare trebuie să-și vadă de treburile lui, altfel lucrurile pot degenera.

Fiica dramaturgului își amintește cum a fost scrisă această piesă, în 1934, după ce acesta le citise copiilor săi o poveste pentru copii, din care a preluat mai mult ideea decât firul poveștii. A rezultat o farsă spumoasă, căreia regizorul, actorii, scenograful și creatoarea costumelor, Liliana Cenean, n-au făcut decât să-i dea contur și încă unul absolut remarcabil. A rezultat un spectacol pentru public, care se va juca mult timp la Teatrul Naționalul din București, spre descrețirea frunților multor spectatori. O comedie de cea mai bună factură, cu actori de prima mână, o comedie ușoară, care nici nu-și propune cine știe ce scopuri ascunse și profunde, ci doar pe acela de a bucura pe moment, un fel de comedie a lui „trăiește-ți clipa!”.

Teatrul Național din București, Sala Mare – S-a sfârșit cum a-nceput de Sean O’Casey, în românește de Andrei Bantaș. Regia: Horațiu Mălăele. Decorul: Ștefan Caragiu. Costumele: Liliana Cenean. Cu: Mihai Constantin (Darry Berrill), Daniel Badale (Barry Derrill), Victoria Dicu (Lizzie Berrill). Premiera: mai 2010.